РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
"LIBERTY"
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота, 27-го цьвітня 1918. Ч. 50. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Saturday, April 27, 1918. No. 50.

ВЕЛИКА БИТВА НА СХІД ВІД АМЄНУ РОЗПОЧАЛА СЯ НАНОВО.

Білорусини і Татари з Криму виявили бажанє належати до України.

Українсько-німецькі війска заняли Симферополь і посувають ся в напрямі Севастополя.

Селяни на Поділю вистріляли три ескадрони польських уланів.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 26, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

БІЛОРУСИНИ І ТАТАРИ З КРИМУ БАЖАЮТЬ НАЛЕЖАТИ ДО УКРАЇНИ.

В тій справі вислали вони до Киева своїх відпоручників.

АМСТЕРДАМ, 25. цьвітня. — **ДЕЛЄҐАЦІЯ З КРИМУ ПРИБУЛА НИНІ ДО КИЄВА, ЩОБИ ПРОСИТИ УКРАЇНСЬКУ ЦЕНТРАЛЬНУ РАДУ О ВЛУЧЕНЄ КРИМУ ДО УКРАЇНИ,** як се доносить телеґрама з Киева до берлінської часописи „Льокаль-Анцайґер" дорогою через Відень.

ТАКСАМО З МІНСЬКОЇ ҐУБЕРНІЇ І З ОКОЛИЦЬ ГОМЛЯ ПРИБУЛИ ДЕЛЄҐАЦІЇ ДО КИЄВА, ПРОСЯЧИ О ЗЛУКУ БІЛОРУСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ З УКРАЇНОЮ.

СИМФЕРОПОЛЬ, СТОЛИЦЯ КРИМУ, В РУКАХ НІМЦІВ.

Зелізничє получене з военною пристанию Севастополем відтяте.

ЛОНДОН, 24. цьвітня. — **Берлінський урядовий звіт доносить, що німецькі війска заняли Симферополь, столицю колишної російської таврійської ґубернії.** (Симферополь числить 70.000 мешканців).

Симферополь є віддалений 35 миль на північний схід від Севастополя. Занятє Симферополя означує відтятє зелізничого получення між російською кріпостию і военною пристанию в Севастополи а континентом.

Урядовий німецький звіт звучить:

„На Кримі війска під командою ґен. Коша заняли Семферополь".

ЧІЧЕРІН НАЗИВАЄ НАСТУП НА КРИМ ЗЛОМАНЄМ МИРОВОГО ДОГОВОРУ.

Москва боїть ся, щоби чорноморська фльота не попала в руки Українців

ВАШІНҐТОН, 25. цьвітня. — **Російське правительство вислало протест в справі наступу німецько-українських війск на Кримі, який воно вважає зломанєм берестейського мирового договору.**

Телеґрама, яка нині надійшла з Москви до депаратаменту заграничних справ, доносить, що російський міністер загр. справ вніс протест до берлінського правительства на вістку, що німецько-українські війска минули Перекоп і зближають ся до Симферополя, столиці Криму. Російське міністерство говорить у своїм протесті між иншим також отсе:

„Навіть після урядових заяв кримського правительства Крим не становить складової частини Української Народної Републики. Наступ є отвертим зломанєм берестейського мирового договору, бо сей наступ відбуваєть ся на території саветської републики. Він загрожує нашій чорноморській фльоті".

Чічерін жадає запоруки щодо чорноморської фльоти.

МОСКВА, 25. цьвітня. — **Міністер загр. справ, Чічерін, зажадав від Німеччини запоруки,** як се доносить урядова пресова аґенція, **що російська чорноморська фльота не буде забрана ані ушкоджена війсками центральних держав і їх союзниками, які тепер наступають на Крим, на случай, коли ся фльота позістане у Севастополи.**

Се жаданє предложено тому, говорить ся дальше в урядовім звіті, бо ходить чутка, що Німці мають намір перевести бльокаду Севастополя при помочи підводних лодок.

СПРАВА ВИВОЗУ ЗБІЖА З УКРАЇНИ.

Політичні і економічні трудности в узисканю контролї над засобами збіжа.

ВАШІНҐТОН, 24. цьвітня. — Надії Німців на величезні транспорти поживи з України, про які так богато було мови підчас заключуваня мирового дороговору з Україною, тепер значно упали. Проволоку в довозї збіжа з України для центральних держав оправдувано комінікаційними трудностями, з якими є получене транспортоване збіжа в сїй новій державі.

Телеграма з Берліна, оголошена дня 18. марта в „Кельнїще Цайтунг", пояснює, що всї великі земельні посілости на Україні знищені та що збіжеві засоби, які взагалі є, находять ся в посіданю селян. Телеграма говорить дальше:

„Нема сумніву, що засоби збіжа є великі, але під сю пору є річию неможливою точно означити його скількість".

При узискуваню контролї над средствами поживи треба взяти в рахунок також чинники політичного і економічного характеру. Часопись доносить:

„Правдиву підставу до дискусії над справою, чого можемо надіяти ся від України, можна найти тоді, коли будеть ся мати все на увазї, що політичний настрій на Україні — зовсім природно — находить ще встані аґітації і є ще неусталений та що політичні трудности, які прийдеть ся поборювати, є величезні. Воно не буде жадною несподіванкою, коли ми побачимо, що серед населеня панує певного рода недовірє супроти наступаючих війск. Крім того є трудности фінансової натури,як приміром: брак дрібної монети і рублїв з царських часів. Ми мусимо тому доставити Українцям товари в заміну за средства поживи, а селяне мусять мати конечну скількість збіжа на насїнє і конечні хліборобські знаряди.

„Тому є конечною річею справедливо оцінювати величину трудностий серед теперішної ситуації, зменьшити надмірні ожиданя і ждати, аж доки політичні усліая не успокоють ся, доки трудности транспортові не будуть зменьшені і доки дійсна скількість збіжа, можливого до вивозу, не буде точно означена. З огляду на те, що всї ті справи находять ся під сю пору в стані розвою, тому нашим першим обовязком є терпеливо ждати, а другим обовязком — глядіти критично на всякі пересадні донесеня."

Українські селяне вистріляли польських уланів.

АМСТЕРДАМ, 25. цьвітня. — **На Поділю українські селяне вистріляли три ескадрони 5. полку польських уланів, які домагали ся поживи,** як се доносить польська пресова аґенція. Ся вістка надійшла до голяндської преси дорогою через Відень.

Селяне були зоружені в машинові крісн і метавки.

БИТВА МІЖ ВІЙСКАМИ САВЄТА І КОРНІЛОВА НА КУБАНИ.

Ґен. Корнілов мав згинути в битві коло Катеринодару.

ЛОНДОН, 24. цьвітня. — Телеґрама бюра Райтера з Москви доносить, що 17. цьвітня **війска сявета побили у віддаленю 8 миль від Катеринодару** (столиці Кубани) **війска ґен. Корнілова, а відтак при помочи зручного маневру їх окружили.** Війска Корнілова, як доносить телеґрама, потерпіли тяжкі втрати; частина з них утікла, частина попала в полон.

Після оповіданя полонених ґен. Корнілов одержав в битві рану, на яку опісля помер.

Про політичнє положенє на Кубани вже від довшого часу нема жадних вістий. Остання вістка з перед кількох тижнів доносила про побіду війск савєта над війсками кубанських козаків, про здобутє ними столиці кубанського козацтва, міста Катеринодару, та розвязанє українського кубанського правительства. Можна припускати, що на Кубани ще й доси держить ся при власти московсько-жидівське правительство, як се діяло ся недавно тому на Україні. Хоч з другої сторони є можливість, що большевицьке правительство втратило там вплив подібно, як се стало ся з большевицьким правительством в Донщині, де нині панує цілковита анархія.

Політичне положенє і будучність українських козацьких областий (полудневої Донщини і Кубани, є безперечно також одною з головних точок мирових переговорів, які мали розпочати ся між Україною і Москвою в Курску.

Дещо буде можна вносити про сю справу також на підставі дальших военних операцій німецько-українських війск. Німецько-українські війска після занятя Харкова, Купянска, Катеринослава, і Мелїтополя зближають ся до границь донської области. Заходить отже питанє, чи наступ буде дальше відбувати ся в українській частині донської области, чи буде здержаний на границі Донщини. З того можна буде робити близші заключеня, чи є в плянї злучити з Україною також українські козацькі области, чи може вони мають становити окремі держави, як се поріщили були донські козаки на конґресі в Новочеркаску, а кубанські козаки на конґресі в Катеринодарі, чи евентуально, дістаючи національно-територіяльну автономію, вони війдуть в склад української, кавказької або російської републики.

Покищо в Донщині панує анархія а на Кубани ведеть ся боротьба між рештками війск ґен. Корнілова, Каледїна і Алексїєва а війсками большевиків. Є однак надія, що хвиля визволеня донських та кубанських Українців є вже недалека.

В Австрії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 26, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Нарада австрійських архикнязів.

ЦЮРІХ (Швайцарія), 24. цьвітня. — Архикнязь Евґен покликав всіх австрійських архикнязів до Відня на нараду в справі „пекучих справ," як се доносять часописи з Праги.

Архикнязї остерігають цісаря.

АМСТЕРДАМ, 25. цьвітня. — „Берлінер Таґеблят" одержав з Відня отсю телеграму:

„Члени цісарського дому в Австрії зібрали ся в палаті архикнязя Евгена на нараду і порішили через нього представити цісареви можливі наслідки, які може потягнути за собою діяльність членів дому Бурбонів з Парми, мешкаючих за границею, для інтересів дому габсбурсько-льотаринського".

(Ся осторога стоїть в безпосередній звязи з листом австрійського цісаря Карла до свого шваґра князя Сікста, який походить з родини Бурбонів з Парми).

В північних краях Австрії зелізничий рух здержаний.

ЦЮРІХ, 24. цьвітня. — Австрійське міністерство зелізниць проголосило цілковите здержанє особового руху на північних зелізницях, як доносять телеґрами з Відня.

Се розпорядженє видано задля браку угля, спричиненого страйками в копальнях.

В РОСІЇ:

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 26, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Буржуазія йде на службу до большевиків.

МОСКВА, 19. цьвітня. Ворожий настрій серед буржуазійних кляс супроти большевиків постепенно вимирає. Опозиційні елементи. прийшовши до переконаня, що їх зусиля є надаремні, уступають на кождім кроці.

Урядники, які недавно страйкували, не хотячи признати власти большевиків, повернули назад до праці. Ґенерали і адмірали нині знова на службі, у правительства. Богато давних офіцирів зголосило ся на інструкторів до „червоної армії".

Академія наук предложила свої услуги правительству, заявляючи свою готовість занятися розсліджуванєм природних жерел в державі. Рада народних комісарів, приняла предложенє і дасть їй матеріяльні средства. Головною задачею академії буде довести промисл такими дорогами, щоби уможливити державі як найбільше скріпити її економічну силу.

Большевики увязнили Американця.

МОСКВА, 17. цьвітня. — **Володимира Бари арештували в недїлю тутешні власти під закидом протиреволюційної аґітації в Москві та в злуці з тим уділюваня матеріяльної помочи козакам в Ростові над Доном проти правительства савета.**

Володимир Бари є американським горожанином і спільником фабрики виробу кітлів в Москві, яка має також філію у Філядельфії.

НА ЗАХІДНІМ ФРОНТІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 26, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

НОВА БИТВА НА СХІД ВІД АМЄНУ.

По довшім бомбардованю німецька піхота розпочала наступ.

ЛОНДОН, 24. цьвітня. — Англійський урядовий звіт звучить:

„О год. 6.30 рано по сильнім бомбардованю неприятель розпочав наступ на цілім нашім боєвім фронті на полудне від ріки Соми і на правім крилї французькім. Перший напад відбито.

„Пізнійше неприятель віднович наступ і хоч наші війска відбили його на полудневих і північних становищах, йому удало ся осягнути успіх в битві коло Вілер-Бретоно. Боротьба тривала через цілий день. **Над вечером неприятель заняв село. Битва триває дальше.**

„Напади неприятеля на північ від Соми в околиці місцевости Альберт відбито.

„Нині досьвіта неприятель перевів кілька місцевих нападів проти наших становищ на схід від Робек, але без успіху. Наші війска задержали становища у своїх руках. 48 Німців взято в полон.

НІМЦІ БОМБАРДУЮТЬ ФРАНЦУСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ СТАНОВИЩА НА ПОЛУДНЕ РІКИ СОМИ.

Село Ганґар заняли Німці по завзятій битві.

ПАРИЖ, 24. цьвітня. — Французький урядовий рапорт звучить:

„По сильнім бомбардованю французько-американських становищ на полудне від ріки Соми і Аври слїдував о год. 5-тій рано сильний наступ німецької піхоти. Наступ був звернений в напрямі місцевостий, Ганґер-ан-Сантер, Гель і Сенекат.

„На полудне від ріки Аври битва відбувала ся через цілий день і триває без перестанку аж до тепер. Найсильнійша битва розвинула ся в околиці Ганґар. **По кількох сильних нападах неприятелеви удало ся заняти ліс на північ від сеї місцевости, а відтак східну частину самого села.**

„В околиці Гель і Сенекат битва не була така завзята. При помочи огню гармат і протинаступів зломано наступ неприятеля. Всї становища позістали надальше в наших руках".

Обі місцевости, Ганґар і Вілер-Бретоно, які здобули німецькі війска, є положені у віддаленю 9 до 10 миль на схід від Амєну, головної цїли нового німецького наступу.

ЗАВЗЯТА БИТВА О ПОСІДАНЄ ГОРИ КЕМЕЛЬ.

Англійці відзискали село Вілер Бретано і полонили 600 Німців.

ЛОНДОН, 25. цьвітня. — Урядовий звіт англійської головної кватири доносить:

„На французькі і англійські становища на полудне від Іпру неприятель переводив вчера сильні напади через цілий день. На сїм фронті вела ся дуже завзята битва, а передівсім в околиці місцевости Дранутр, гори Кемель і села Фірстрант.

„Під сильними ударами неприятеля наші війска були приневолені уступити дещо назад, але битва триває без перестанку дальше.

„На полудне від ріки Соми англійські і австралійські війска перевели протинаступ на становища, недавно здобуті неприятелем, а передівсім в околиці села Вілер-Бретано. **Наші війска осягнули успіх, беручи 600 Німців в полон і здобуваючи назад село Вілер-Бретано".**

НІМЦІ ДОНОСЯТЬ ПРО УСПІХИ НА ПОЛУДНЕ ВІД РІКИ СОМИ.

Взяли в полон поверх 2.000 Французів та здобули 4 гармати.

БЕРЛІН, 25. цьвітня. — **Німецький урядовий звіт звучить:**

„На боєвім фронті коло Іпру французькі війска перевели сильний протинаступ на горі Флїґельгок, але без успіху, потерпівши тяжкі втрати. На північний захід від Бетін та по обох сторонах ріки Скарпи прийшло лише до місцевих боїв.

„На полудне від ріки Соми наші війска перевели напади на становища Англійців і Французів на полудне і в околиці Вілер-Бретано. Тенки давали добрі услуги в битві. **Наші війска заняли по довшій битві місцевість Ганґар.**

„На західнім березї ріки Аври наші війска посунули ся на гори на північний захід від місцевости Кастель. Через цілий день переводив неприятель протинаступи при помочи резерв, які були нагромаджені за боєвим фронтом. Протинаступи Французів зломано з великими втратами для неприятеля. Через цілу ніч вела ся боротьба на занятих становищах. **Поверх 2.000 Французів взято в полон та здобуто 4 гармати і значну скількість машинових крісів".**

(Продовжене на стор. 4-тій).

"SVOBODA" (LIBERTY)

the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
NICHOLAS D. WELYCHKO, Assistant editor.

ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА: в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

З БІЖУЧОЇ ХВИЛІ.

Польські кольоністи в Галичині проти українського народа.

Ми вже писали недавно, що в українській Галичині, по містах і селах, були по заключеню мирового договору українські народні маніфестації, яких цілию було між иншим домагатись **утвореня самоуправного українського краю, зі східної Галичини і північної Буковини.**

Близших відомостий про ті маніфестації ми не мали. Аж тепер польські ґазети в Америці подають за старокраєвими польськими ґазетами, що підчас тих українських маніфестацій Поляки уладили у Львові і в инших українських містах свої **контр-демонстраціі.** Як сей ворожий виступ польських кольоністів на українській землі виглядав, покищо не знати. Польські ґазети представляють його невинно; кажуть, що то була „спокійна демонстрація", але ми ті польські „спокійні демонстрації" добре знаємо.

Впрочім, можна собі уявити, який то був той польський „спокій", коли львівська українська часопись „Діло" остро виступило проти польської нахабности і загрозило, що український нарід відповість польським островам инакше як відповідав доси на їх провокації і дикі претенсії.

Краківська польська ніби-соціялістична ґазета „Напршуд" цитує отсі слова „Діла":

> Не перетягайте струни, панове Поляки, бюрократична, маґнатська і клерикальна верство, всевладно пануюча над українськими господарами землї галицької при помочи австрійських баґнетів.

А потім той „Напршуд" питаєть ся, в який спосіб Українці хотять відповісти Полякам.

Відповідь на се питанє є дуже проста. Український нарід відповість на польські провокації так як вони на се заслугують.

Польські кольоністи мусять вже раз переконатись, що вони є кольоністами в українськім краю, а господарем є український нарід.

Справа українських земель північної Бесарабії і Угорщини.

Шікаґовський „Дзєннік Звйонзкови" (ч. 94, з 22. цьвітня 1918 р.) доносить за краківським „Курєром Цодзєнним" отсе: Французький „Матен" подає майбутний зміст мирового договору Австрії з Україною. На основі того договору Україна постановила заховати безінтересовність в Бесарабії, виречи ся претенсій до української части Угорщини, згодити ся на відступленє Австрії 30.000 кільометрів квадратових простору в околиці Хотина, а за се Австрія годить ся на розграниченє Галичини на українську і польську, причім українська Галичина має сягати аж по Краківське князівство.

Скоропис-Йолтуховський іменований комісаром Холмщини.

Українське правительство — як доносить лондонський „Таймс" — заіменувало Олександра Скоропис-Йолтуховського комісаром Холмщини і Полісся. Скоропис-Йолтуховський прибув до Берестя 11. марта і відбув з німецьким головним командантом східного фронту конференцію в справі впровадженя там цивільної адміністрації під контролею українських властий.

Чорна афера в редакції „Робітника", або: українська часопись виступає проти українських інтересів.

В редакції клівлендського „Робітника" наступили цікаві події.

Коли між московськими большевиками і Українською Центральною Радою вибухла формальна війна за власть на Україні, то 12 українських ґазет в Америці стали по стороні народного українського правительства, крім двох — „Робітника" у Злучених Державах і „Робочого Народа" в Канаді, які стали по стороні московсько-польсько-жидівських большевиків, виступаючи ворожо проти українського правительства.

Коли ворожа преса називала українське правительство буржуазним, то „Робітник" і „Робочий Народ" йшли за нею і також верещали, що Грушевський і Винниченко і взагалі сучасні українські політики запродали буржуазії інтереси працюючого люду України. Всякі поясненя, всякі переконаня в цїли справленя мильного погляду сих ґазет нічого не помогли. Редактори Евген Крук з „Робітника" і Матвій Попович з „Робочого Народа" на всі заставки кричали, що українські політики зрадили інтереси українського пролетаріяту. Їм нїщо не помогли універсали Української Центральної Ради, де говорить ся про сконфіскованє великих панських маєтків на користь працюючого люду. Вже тесаме, що українське правительство стануло до боротьби з большевицькими напасниками, вистарчало редакторам „Робітника" і „Робочого Народа" назвати У. Ц. Раду заступницею буржуазії...

Але вони на сліпо бороли ся проти соціялістичного правительства України. Се видно по тім, що коли з Києва прийшли числа соціял-демократичної „Робітничої Ґазети", де обговорювало ся боротьбу большевиків проти У. Ц. Ради, редактор „Робітника", Евген Крук, нагло змінив свій фронт, пійшов на правий шлях, стаючи по стороні „буржуазної" Ради проти „соціялістичних" большевиків. У кількох редакційних статях редактор „Робітника" оправдував ся за свій великий промах, за се, що називав соціялістичне правительство України буржуазним. Він кілька разів заявляв, що помилив ся в поглядах, коли вірив і голосив, що боротьба большевиків проти Ради — се боротьба пролетаріяту проти буржуазії.

В останних часах „Робітник", справивши публично свої політичні промахи, став на становищи, що боротьба большевиків проти Української Центральної Ради — се боротьба московського буржуазного централїзму проти свободи українського народу; боротьба большевицьких Жидів-„бізнесменів" за богатства України; боротьба за уярмлене свобідного українського народу.

Та таке становище редактора „Робітника" не подобало ся деяким сліпцям, неграмотним соціялістичним шовіністам, ворогам українського народу і вони давай протестувати проти редактора. Завідатель „Робітника", П. Ладан, опублікував відкрите письмо до редактора „Робітника", Е. Крука, в якім назвав його безумцем, чоловіком без чутя і чести і сліпим орудем „патріотів-зрадників"...

Конець-кінцем скликано „партійну раду", яка відобрала відвічальність за редаґованє „Робітника" від п. Евгена Крука, а назначила редакційний комітет. Се є явний і ворожо настроєний виступ проти редактора, і — як доносить 85-те число „Робітника" — п. Е. Крук опустив редакцію, не заявляючи нічого, що думає робити.

Се недвозначно сьвідчить, що український „Робітник" буде дальше йти проти інтересів українського народу, попираючи інтереси Жидів, Поляків і Москалів. Коли так, то українська суспільність у Злучених Державах і Канаді повинна знати, як принимати свого ворога у своїй хатї!

Польська заборчість супроти Холмщини.

Польщина в Холмщині — се шляхта, її посіпаки і польські ксьондзи.

Перед війною тих польських наїзників на землї українського селянства в Холмщині (значить в обох частях теперішної Холмщини, себто в Холмщині і в Підлясю) було около 15% Поляків, а решта були Українці (около 60%), Жиди (коло 15%) та Німці (около 5%) і Москалї (около 5%). Підчас війни сей стан трохи змінив ся, бо російське правительство зробило глупий плян — усунути православне населенє Холмщини перед неприятелем. **І забрало велику часть українського селянства з Холмщини та вивезло його до східної Білоруси, де бідні Холмщани з голоду по лїсах вмирали і де ще й доси живуть у крайній нужді.** Колиж українське селянство з Холмщини виселилось, австрійські власти дали дозвіл Полякам там господарювати. Поляки післали там свої леґіони; **спровадили польських селян з Польщі і зачали польщити Холмщину.** Дійшло до того, що Ляшня Холмщину вже вважала за свій край і, зробивши свою „статистику", подавала, що там є 97% Поляків, а решта — инші народности.

Дуже простий польський спосіб. Залізти в чужу комору і оголосити, що комора належить до того, що до неї вліз.

Але галицькі Українці зачали голосно протестувати проти польського наїзду на український край.

Українські жовніри, що були в Холмщині, давали знати своїм землякам в Галичині про польську діявольську роботу в Холмщині і вони поспішили на ратунок. Вони вимогли на австрійськім правительстві, що позволило українським товариствам закладати школи і товариства для Українців в Холмщині і там поспішили українські учителї. учительки та українські Січові Стрільцї ратувати нарід перед польською навалою.

Там вони переконались, скільки сїл вигнали Москалї на Білорусь; скільки Поляки спровадили там польських селян з Польщі; скільки є Українців-католиків, котрих Поляки зарахували до Поляків; скільки Жидів і Німців, почислено за Поляків і т. д. і т. д.

Українці зачали тяжку працю, аби побороти не лише темноту в Холмщині, але також і польський наїзд під охороною австрійських баґнетів. І як зважити сї великі трудности, треба признати, що вони осягнули там значний успіх, бо причинились до усьвідомленя значної части українського селянства Холмщини.

* * *

Але австрійсько-польська політика стреміла дальше до заграбаня Холмщини під польську неволю.

В короткім часї по декреті німецького й австрійського цісаря про утворенє польського королївства (дня 5. падолиста 1916). **Поляки дістали другий австрійський декрет, який признавав Польщі Холмщину.**

Сей декрет був тайний і Поляки держали його в тайні доти, поки Австрія не зломила його в берестейськім договорі. В Берестю Литовськім делеґати української народної републики були би не підписали мира, як би Холмщина не була віддана Україні і тому репрезентанти Австрії бачили, що вони змушені згодитись на справедливість, хоч через сю справедливість „декрет", який австрійські політики дали Полякам у справі Холмщини, стратив вартість.

Перечеркненє сього ганебного „декрету" австрійського у справі Холмщини мировим договором, викликало серед польських галапасів і наїзників велике заворушенє. Польська шляхта в Холмщині — тратить безмежні ниви і лїси; її посіпаки — тратять „джаби"; польські ксьондзи — тратять парохії в українських села; польські міщани і польські Жиди тратять гандель зі шляхтою.

Тож треба піднести крик: „вєлька кшивда народова!"

Виймають „декрет", в якім Австрія писала привілеї для тих галапасів і наїзників, а неволю для українського населеня і кричать: „декрет зламани, подептани!"

Так, дійсно, той ганебний „декрет" є зломаний і подоптаний, бо то небувалий сором, аби для горстки польської саранчі українське населенє Холмщини віддавати „декретом" в неволю польського „крулєвства".

Але не вина в тім австрійська — тільки заслуга українська; заслуга української народної републики, що стануда рішучо в обороні віками поневоленої української Холмщини і зломила той соромний „декрет".

* * *

Одначе, як звісно нашим читачам з телеграм, Ляшня не покинула своїх диких претенсій до Холмщини навіть по довершенім факті; навіть по заключеню берестейського мира; навіть по перечеркненю ганебного австрійського „декрету".

Поляки тепер просто з божевілєм кидають ся на Холмщину — ратувати свої „пляни", які там готовили і тамошну свою шляхту та її посіпаків.

Дещо про се ми вже писали на підставі телеграми, а тепер подамо, що пише львівська українська часопись „Діло".

„Діло" між иншим про се пише ось-що(подаємо так, як переповідає краківська польська ґазета „Напшуд"):

> Польські аґітатори в Холмщині вхопили ся терору, який своєю брутальностию, підступом і нікчемностию перевисшає все можливе.
>
> Голос розпуки доходить до нас з міст, місточок і сїл Холмщини. Від хати до хати; від родини до родини; з кождої школи, з усякого косцьола й уряду ширить ся там польська терористична пропаґанда проти усього, що українське. Цїла хмара аґітаторів, починаючи від учителїв і представників ц. і к. властий, а скінчивши на зорґанізованих сього року чинниках міського польського терору з тайного товариства „чорної руки" — ділає тепер на Холмщині без всякого страху і без міри.

А діє́ть ся все те при чинній співучасти орґанів тоїсамої держави, якої представники підписали мир з Україною.

Як видно, то Австрія все ще рада би разом з Польщею гнобити і неволити український нарід, але конець вже того австрійсько-польського розбишацтва недалекий.

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

АФОРИЗМИ.

Умерти за женщину є славно, але мущина, який веде її до вівтаря і присягає дати їй удержанє, є більшим героєм.

* * *

Деякі самотні вступають до війска, бо люблять війну..., а деякі жонаті тому, що люблять мир...

* * *

Коли навчиш ся робити се, що повинно робитись, то відтак учи ся не робити того, що не повинно робитись.

* * *

Мудрі пророки не закладають ся самі, але кажуть другим се робити.

* * *

Пересічний чоловік, сховавши всьо своє глибоко в серце, радий би бачити, що хтось несе на плечах.

* * *

„Порожна кишеня робить серцем спокійним" — каже пословиця. Так, але що дієть ся з жолудком?

* * *

Коли я люблю когось задля його мудрих думок, а не задля гарного лиця, то я заслугую на симпатію у нього, бо вмію оцінити його особу.

* * *

Чоловік мусить приняти сьвіт таким, яким його застає, а оставити його в ліпшім або бодай в такімсамім стані.

* * *

Памятай дівчино, що вірний коханець хоч і покине, то все повернеть ся...

* * *

Кожда дівчина має якесь завданє у своїм житю, а у 99 случаях на 100 — здобути зятя для своєї матери.

* * *

Герой нинїшного для не має запоруки на завтра.

* * *

Богато людий, які пускають ся у матримоніяльне море, мають на думці — перли.

Відродженє Холмщини.

Понизше подаємо статю Леона Васілевского, поміщену в краківськім тижневнику „Культура Польскі" (ч. 2, з січня 1918 р), в якій обговорюєть ся зусиля Українців для піднесеня національної сьвідомости Холмщаків. З огляду однак, що ся статя походить зпід пера польського журналіста, ми остерігаємо наших читачів перед деякими неприхильниками висказами і безпідставними твердженями її автора. Із понизшої статі ми довідаємо ся про степень національної сьвідомости Холмщаків і з яким запалом населенє Холмщини, яке Поляки уважають за польське, переняло ся українським патріотизмом.

„Українські політики, як галицькі, так і згуртовані в Союзі Визволеня України, а походячі з Россії — пище Леон Васілевский — звернули бачну увагу на відібрані від Росії части краю, в котрих мешкає українське населенє. Українсвкі часописи, головно „Вістник Союза Визволеня України", заміщають богато статий, кореспонденцій, нотаток і т. д., дотично житя тих областий. Статистичні, етнографічні, ґеоґрафічні та инші праці, крім статий чисто політичного характеру житя тих територій, познакомляють загал читаючої української суспільности яскраво тенденційним способом з місцевими відносинами.

„Усі ті голоси української преси є звернені для осьвідомленя українського загалу, що Волинь, Холмщина, Полясє і Полїсє є краями чисто українськими, з котрих ніодна пядь землї не може війти в склад польської держави. В тім також напрямі українську пропаганду провадять на місци специяльні емісарі, які ширять серед місцевого населеня українське осьвідомлене, розповсюднюючи відповідну літературу, скликуючи збори і вкінци організуючи українське шкільництво.

„Українську пропаганду провадить ся з ріжним напруженєм в ріжних околицях — в залежности від становища місцевих окупаційних властий супроти українських емісарів. Найприхильнійше трактують їх німецькі етапові команданти на Полясю і городенськім Полїсю, де українську пропаганду форсуєть ся з великою енерґією і де уряд дає всякі полекші. На Волині первісні окупаційні власти супроти української пропаганди держали ся анальоґічної тактики, але від якогось часу, як скаржить ся українська преса, польські впливи почали брати верх, що некорисно відбило ся на українській роботі. До холмських повітів під австрійською окупацією українська пропаганда майже не має доступу, і в українській пресі роїть ся від скарг на вороже трактованє польсько-австрійських окупаційних властий супроти українських тенденцій.

„Переходячи до перегляду українських зусиль в поодиноких частях німецької і австрійської окупації, мусимо на перше місце висунути

Волинь (австрійська окупація).

„З хвилею, як війска центральних держав заняли повіти володимирський, ковельський і частину луцького, Союз Визволеня України разом із Загальною Українською Радою звернули ся до окупаційних властий з меморіялами, зазначуючи конечність широкої аґітації тісно-організаторської діяльности в українськім дусі. Результатом сих заходів було висланє на Волинь двох партий Українських Січових Стрільців, з котрих утворено комісаріяти у Володимирі і Ковлї. Наслідком праці У. С. Стрільців основано кільканайцять шкіл, в котрих учили переважно самі Стрільці, а пізнійше спеціяльно спроваджені з Галичини учителі враз з кількома місцевими силами. Тоді також з ініціятиви Союза Визволеня України у Львові зорганізовано спеціяльне „Бюро Культурної Помочи для Українського Населеня Окупованих Земель", задачею котрого було опікувати ся шкільними справами, збирати фонди, вишукувати учителів, спроваджувати книжки, давати всяку поміч і т. д.

„З кінцем 1916 року на Волині (в ковельськім і володимирськім повіті) було 27 українських шкіл (24 початкових, дві 2-клясові — в Устелузі і Матієві й одна 4-клясова — у Володимирі), через котрі перейшло около 2.000 дітий. Учительських сил було 34 (13 У. С. Стрільців, 10 Галичанок і 8 сил місцевих). З тих шкіл три (в Ковлї, Любомлї і Матієві) удержували австрійські комісарі, а прочі удержувало згадане „Бюро К. П. для У. Н. Окупованих Земель". Від лютого 1916 року до січня 1917 року се бюро видало на потреби українського шкільництва на Волині 32.000 корон. В касі сього бюра з початком 1917 року було 21.000 корон.

„На Волині не виходить жадна українська часопись. В Луцьку місцева австрійська команда видала маленьку ґазетку в трох мовах: німецькій, польській і московській. На жаданє Українців московський текст заступлено українським.

„Українські часописи є переповнені скаргами на польську пропаганду на Волині. Всі обяви польської культурної діяльности українська преса пильно слідить, нотує і комендує в дусі ворожім Полякам. Уявляєть ся навіть тенденція подавати в сумнів істнованє Поляків на Волині, а вже специяльно польських хлопів, уважаюч їх яко Українців-католиків. Крім скарг на польську культурну діяльність українська преса містить ще голоснійші скарги на Поляків в австрійській адміністрації. Українці натякають на се, що всі окружні команди, як також шкільні інспекторати обсаджені Поляками, котрих становище супроти Українців є вороже. Наслідок є такий, що „замісць православних попів-Українців маємо Румунів; що інспектор змушує українських дітий римсько-католицького обряду опустити українську школу і перенести ся до польської, що з української школи усуває мапу України, накидає польські друки, біблії і т. д." Власти не позволили утворити у Володимирі українську ґімназію з формальних причин, що має бути провиною польських шкільних референтів при командах армії.

„Справою українського шкільництва на Волині заінтересував ся український загал в Галичині і рубрика складок на волинські школи в українських часописях займає видне місце".

Холмщина.

„Окупована Австрією полуднева часть Холмщини — пише дальше Л. Васілевский — є найбільшою болячкою Українців, котрі від самого початку старали ся зужиткувати її яко операційну базу для української пропаганди в Польщі*). Однак місцеві австрійські власти (головно генерал барон Діллер) узнали, що Українці творять тут „значну меньшість", через що приїзджаючим Українцям відмовлено позволеня на видаванє в Холмі української часописи. Таксамо не вдала ся проба заложити у Холмі українську школу. Се становище викликує атаки української преси, яка накликує до поновленя проб заложеня українських шкіл, чи то в формі окремих паралєльок при публичних школах польських, чи в формі приватних інституцій".

Полясє і Полїсє.

„Північну часть Холмщини, кінчить Л. Васілевский — то є повіти більський, константинівський, радинський і володавський, находячі ся під етаповим зарядом німецьким, Українці узнали за точку опертя усеї пропаганди на Полясю по обох сторонах Буга і на городенськім Полїсю. В Білій від 23. червня 1917 року виходить видавана емісарами українська часопись „Рідне Слово". В тій Білій усадовила ся Українська Шкільна Рада, яка керує орґанізацією шкільництва на сім цілім терені.

„Історія сеї праці представляєть ся в сей спосіб:

„В цьвітни 1916 року у воєннім таборі полонених в Раштадті (Баден) повстала просьвітно-ґімнастична організація під назвою: „Перший Запорожський Полк імени Тараса Шевченка". Ся орґанізація, оперта на традиційних формах запорожського війска, з виборною старшиною полку, з виборним судом і т. д., розпочала старати ся, аби власти позволили її розвивати свою аґітаційну діяльність на окупованих теренах, на яких мешкає українське населенє. Сї стараня тягнулись досить довго, аж в решті 21. січня 1917 року дозволено 27 членам згаданої орґанізації під проводом Миколи Шаповала удати ся на окупований терен — і то до Ковля.

„Вибір сього осередка оказав ся однак невідповідним. Всі проби розвиненя якоїсь діяльности стрічали опір австрійських окупаційних властий. „Невидна польська рука серед Австрійців перечеркувала всі наші заходи" — скаржить ся М. Шаповал. Наслідком сього ціла виправа перенесла ся на окупацію німецьку — до Білої. Тут з початку условія не були ліпші ніж в Ковлї. Заки німецька адміністрація запізнала ся з українськими емісарами, з їх бажанями і цілями, минуло много часу. В половині цьвітня з Раштадту прибула друга партія емісарів, так, що було їх разом 50. В половині мая се число зросло до 100, а в половині літа до 200. Однак прибутє нових діячів не прискорило початку роботи. Адміністраційні перешкоди тривали дальше, аж вкінци приходить позволенє. Всі аґітатори розїзджають ся по селах. Дня 3. червня заложено першу українську школу в Чернавчицях, кобринського повіту. Відтоді робота іде дуже скоро і дуже корисно для Українців. Дня 23. червня в Білій появляєть ся 1-ше число „Рідного Слова".

„Тереном діяльности українських емісарів є простір, до якого входять повіти володавський, радинський, більський (в цілости), константинівський (крім північно-західної части), майже половина берестейського з північною частию володимирського, одна трета часть ковельського, цілий кобринський, кілька громад пружанського і полуднево-західна часть пинського разом з Пинском. Сей простір виносить 25.000 квадратових кільометрів з 420.000 населеня, з чого — після українських обчислень — є 65% Українців.

„По піврічній праці емісарів на тім просторі повстало 97 народних українських шкіл з 5.564 дітьми. Основуванє нових шкіл іде так, що до Нового Року (1918 р.) мало їх прибути кількадесять. Учительські сили рекрутуєть ся головно із Січовиків, але вже є 49 учителів і учительок місцевих.

„Рідне Слово" розходить ся в понад 2.000 примірниках.

„М. Шаповал скаржить ся на нечувано вороже становище польської суспільности: дідичів, сьвящеників, орґаністів, війтів і військових Поляків з Познанщини і Шлезку. Головно сьвященики з проповідальниць провадять боротьбу з емісарами яко „з висланниками пекла, яких сам Антихрист післав на біду і нещастє нашої Польщі". Ся пропаганда в деяких селах осягає результати, „і вже тепер навіть в українських селах з населенєм обряду католицького є численні прихильники, і заложено кілька шкіл в таких висунених далеко на захід місцевостях, як коло Парчова або Радина".

„Дальше поширенє цілої сеї діяльности має корисні вигляди: очікуєть ся небаром прибутя дальших 50 емісарів, так, що їх число дійде до 300.

„Цілу повисшу діяльність провадить ся незалежно від праці галицьких Січових Стрільців на Волині, якою керує і удержує Львів, а німецькі власти підпирають раштадських емісарів".

*) Автор видно є одним з тих, які Волинь, Холмщину, Полясє і Полїсє уважали за часть Польщі! — Ред. „Свободи".

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

ВОЄННІ ВІСТИ.

(Продовжене зі стор. 1-шої).

Німці уживали при наступі тенків.

З АНГЛІЙСЬКОЮ АРМІЄЮ У ФРАНЦІЇ, 24. цьвітня. — Перший напад німецьких війск, переведений нині досьвіта на цілім боевім фронті англійським на полудне від ріки Соми, англійські війска відбили. Але опісля Німці повтороли наступ і заняли село Вілер-Бретоно.

Се завдячують Німці головно своїм тенкам (зоруженим самоходам), які брали участь у наступі враз з піхотою. О скільки донесеня є точні, в наступі брали участь зі сторони німецької три тенки. Отсе перший раз стверджено, що Німці уживають при наступі тенків.

Лорд Чорчіл признае тяжкі втрати Анґлії.

ЛОНДОН, 25. цьвітня. — **Анґлійці втратили від початку наступу Німців, який розпочав ся дня 21. марта, около 1.000 гармат, 4.000 до 5.000 машинових крісів і засоби амуніції, які рівнають ся тритижневій продукції всіх фабрик аліянтів,** заявив міністер амуніції, лорд Вінстон С. Чорчіл, промовляючи нині в палаті послів.

Але всі ті втрати вже направлено, говорив дальше міністер, а навіть подвоєно число втрачених гармат. В дійсности нині находить ся на боевім фронті більше гармат і ліпшого рода ніж були на початку битви.

(Після урядового звіту німецького міністра війни фон Швайна Німці мали полонити від початку наступу поверх 120.000 Анґлійців і Французів та здобути 1.750 гармат).

Звіт секретаря війни в сенаті.

ВАШІНҐТОН, 24. цьвітня. — В сенаті на засіданю комісії для військових справ секретар війни, Бейкер, зложив звіт зі своєї поїздки до Европи, подаючи рівночасно інформації про загальне воєнне положенє.

Подібно, як вчерашне засіданє в комісії палати послів, також само й нинішне засідане відбуло ся при замкнених дверях. Наради тривали майже цілу годину.

НІМЕЧЧИНА ВИСЛАЛА РІШУЧУ НОТУ ДО ГОЛЯНДІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 26, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

На границі Голяндії нагромаджені значні війска німецькі.

ГАГА (Голяндія), 25. цьвітня. — **Сильні відділи німецької кінноти появили ся здовж границі Голяндії.** Доси повнили ту погранична службу жовніри краєвого ополченя („ляндштурм").

Німецьке правительство вислало остру ноту, в якій домагаєть ся скорої і рішаючої відповіди. Одним з головних жадань Німеччини є дозвіл вільного перевозу транспортів через Голяндію до Бельгії.

Голяндія числить около 300.000 війска. Однак з причини, що Голяндія є на суші зі всіх сторін окружена Німцями, а навіть ціле її побереже стоїть під контролею німецьких підводних лодок, вона ледви відважить ся на заостренє дальших відносин з Німеччиною. Тут треба взяти на увагу також те, що Голяндія є зависима від Німеччини цілковито щодо достави угля. Німеччина іменно в заміну за средства поживи доставляє Голяндії уголь, однак доставлені засоби вистарчають на покрите потреб заледви кількох днів. На случай війни з Німеччиною Голяндія, будучи позбавленою угля, мусіла би здержати весь зелізничий і фабричний рух.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОТИ ВИПОВІДЖЕНЯ ВІЙНИ ТУРЕЧЧИНІ І БОЛГАРІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 26, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

Має надію, що обі сі держави покинуть сюз з центральними державами.

ВАШІНҐТОН, 24. цьвітня. — **Президент Вілсон заявив нині сенаторови Кінґови, який вніс резолюцію в справі виповідженя війни Туреччині і Болгарії, що він буде проти такої резолюції.**

Президент заявив сенаторови, що він обстоює при тихсамих виводах, які виголосив був 4. грудня.

На таке рішенє президента вплинули причини, як дипльоматичні зносини і охорона Американців в Болгарії і Туреччині. Також панує загальне переконанє, що обі держави, як Туреччина так і Болгарія, виступлять небаром з ряду воюючих держав.

В Німеччині.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 26, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Заборчі пляни Німеччини.

АМСТЕРДАМ, 25. цьвітня. — Донесеня берлінської преси кажуть здогадувати ся, що нема найменьшого сумніву, що на конференції в головній воєнній кватирі, в якій взяли участь німецький цісар Вільгельм, Гінденбург, Людендорф, канцлер Гертлінг і міністер загр. справ, др. Кільман, запали рішеня, які мають бути переведені в найблизшій будучности. Се є доказом, що початкові успіхи німецького наступу на західнім фронті піднесли всенімецьку филю високо понад звичайний стан.

Одним з таких рішень було **позбавленє престола румунського короля Фердинанда і полишенє Австрії вибору наслідника.**

Другим рішенем Німеччини було **прилучити до німецької держави значну частину польських територій, а між ними важні копальні угля в Домброві.** Сі території мають велике значінє для економічного розвою Польщі. Їх втрата зробить будучє польське королівство зовсім зависимим від Німеччини.

Також порішено **прилучити до Німеччини Лівонію і Естонію.**

Вкінци ухвалено, хоч ся справа урядово не була потверджена, заявити, **що мирова резолюція, ухвалена свого часу німецьким парляментом, зістала знесена через події.**

Зусиля Німців щодо поділу Бельгії.

АМСТЕРДАМ, 22. цьвітня. — Часопись „Фолькс-Цайтунг", яка виходить в Кольонії, доносить, що німецькі власти видали зарядженє, щоби фінансові справи флямандської і вальонської частини Бельгії були розділені і ведені зовсім окремо.

Се зарядженє, додає від себе часопись, є одним кроком дальше в напрямі утвореня независимої флямандської держави.

Серені іменований угорським премієром.

ЦІРІХ (Швайцарія), 25. цьвітня. — **Йосиф Серені,** який був міністром торговлі в уступившім кабінеті д-ра Векерле, **зістав іменований угорським премієром,** як се доносить телеграма з Відня.

Йосиф Серені є сильним прихильником політики центральної Европи. Загально надіють ся, що проти нього виступлять партія Каролія і соціялісти.

В ЯПОНІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 26, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Японський міністер загр. справ уступив.

ЛОНДОН, 24. цьвітня. — **Мотоно, японський міністер загр. справ, уступив,** як доносить телеграма з Токіо.

Його становище обіймив барон Ґото, який вже нераз був членом кабінету, а тепер був членом державної комісії для заграничних справ Японії.

Причиною уступленя міністра Мотоно була правдоподібно справа Сибіри. **Його наслідник, Ґото, є рішучим противником всякої інтервенції Японії на Сибіри.**

Подрібний виказ жертв з „Українського Дня".

(Дальше).

TROY, N. Y.

ЗІБРАЛИ: Юрій Дутчак 17.70, Юлія Цачуляк 13.74, Катерина Осташ 10.00, Ліна Демчак 6.70, Анна Біланич 6.21, Йосиф Помайба 5.83, Анна Роман 5.73, Михайло Помайба 5.04, Ксеня Базар 4.25, Емілія Денека 4.19, Юлія Базар 4.14, Анна Мицик 3.43, Юлія Зазуляк 3.01, Евдокія Паробок 2.60, Микола Тихоняк 2.53, Михайло Базар 2.00, Яким Дженджеристий 1.77, Іван Помайба 1.64, Анна Машкевич 1.35, Катерина Шашкевич 1.05, Марія Шашкевич 43 ц. — Разом $103.32

ST. PAUL, MINN.

З ПУШОК: Фідько Самборський 16.15, Микола Пона 10.10, Іван Кузьма 3.62, Іван Винницький 3.52, Текля Вонс 2.73, Ева Самборська 1.12. НА ЛІСТУ ч. 1194 Іван Кузьма і Фідько Самборський зібрали: Іван Винницький, Михайло Бондзяк, Микола Пона, Павло Курилак, Александер Коростіль і Стефан Пона по 5.00, Михайло Винницький 3.50, Андрій Круховський, Микола Мартинюк і Іван Кузьма по 3.00, Павло Чуловський 2.00, Станислав Крижановський 1.50, Іван Роговський, Теодор Винницький і Олекса Васьків по 1.00. НА ЛІСТУ ч. 1198 Йосиф Круховський зібрав: Теодор Білоус і Іван Гушпит по 3.00, Йосиф Круховський, Олекса Роговський, Джан А. Кліпц і Іван Смалковський по 1.00, М. Токарський 51 ц., Йосиф Живець, Михайло Лащевський, Рейнголд Круга, Семен Фенюк, Володислав Ціхановський, Іван Отавський, Іван Павловський, Павло Пона і І. Свйонтек по 50 ц., Голюб Ніколіч, Н. Ґрішбах, п-ні Г. Абели і В. А. Шульц по 25 ц. — Разом зібрано $102.30

BERWICK, PA.

(Подрібного спису не надіслано). — Зібрано $100.00

FORD CITY, PA.

(Подрібного спису не надіслано). — Зібрано $100.00

NANTICOKE, PA.

НА ЛІСТУ ч. 10186 Микола Янишин зібрав: М. Янишин, Я. Боднар, Д. Джоджка, Г. Фаріон, Г. Олійник, О. Дацко, С. Побуцький, В. Ґелемей, В. Круковський, М. Проняк, В. Сальовий, П. Сарновський, М. Бабій, П. Біловус, Н. Побуцький, П. Сивик, І. Москаль, М. Василькевич, М. Злоцкевич, В. Парцен, В. Микитин, О. Намісняк, С. Цибух, О. Ґорин, о. Т. Василевич і Д. Головчак по 1.00, В. Чемеринський 75 ц., Д. Дикий, М. Сивик, П. Федунок, і Ю. Крайківський по 50 ц. НА ЛІСТУ ч. 10188 Анна Хомин з Авендейл зібрала: М. Андрусів, В. Борейко, В. Ширко і А. Терпливець по 1.00, П. Пшик 75 ц., М. Семчишин, Л. Пшик і М. Базиляк по 50 ц. З ПУШОК: Василь Круковський 13.81, Марія Копачек 5.94, Михайло Проняк 4.97, Анна Хомин 4.96, Цараня Масляк 4.55, Марія Велґош 4.23, Василь Ґелемей 4.10, Анна Коваль 3.79, пані Дубець (з Ґлен Лайон) 3.44, Настя Верещинська 1.95, Марія Сюра 1.75, Петро Велґош 1.70, в Ґлен Лайон коло церкви 1.40, Анна Москва 1.30, Ева Лійочи 1.17, Марія Галушканич 95 ц., Марія Сальова 83 ц., Марія Петрисяк 79 ц., Анна Кец 61 ц., Юлія Москва 34 ц. Розходу було 6.24. — Надіслано $92.34

(Конець буде).

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

ДОПИСИ.

З HAMTRAMCK, MICH.

Народна робота місцевих Українців.

Гемтремк під теперішну пору може числити кілька тисяч Українців, котрі гуртують ся в кількох ріжних товариствах та при одній парохії. Зі всіх найкрасше розвинулась парохія під умілою та енерґічною управою о. Бартоша, котрий не мало положив праці та труду при її заложеню, як також до останку свого побуту в Гемтремк працював, як може жаден зі сьвящеників у Злучених Державах. Яко доказ най послужить се, що за його старанєм зістав вибудований дім („Українська Хата") коштом кількадесять тисяч долярів, а тим домом гордить ся ціла гемтремська українська громада.

Українська Хата має простору галю на яких 1000 люда і дуже гарно удекоровану сцену. Позатим на горі містить дві поменьші галї, призначені на українську народну школу та на невеликі сходини і мітінґи ріжних товариств, як також на помешкане для завідателя Укр. Хати. На долині знаходить ся все те, що для забави, розривки та вигоди нашої молодіжи потрібно. В Українській Хаті на стало гуртують ся: Запомогове самостійне тов. св. Михаїла, церковний хор та спів.-драм. Тов. ім. Івана Котляревського, котре під умілою батутою і знаменитою режисерією п. Д. Атаманця перемінило наших звичайних собі та на око непоказних аматорів у правдивих артистів української сцени. А коли вже покажеть ся на сцену сам п. Атаманець в якійсь ролї, то публика або сьмієть ся до розпуку, або сидить наче без духа, лиш обтирає слези, витиснені з очий вірним відданєм горя нашого бідного народу, змальованого автором даної штуки. А до всего того дала почин одна одиниця, енерґічна людина в особі о. Бартоша (бо деж можна вишколити як слід дану штуку, як не в рідній хаті). Хотяй задля ратованя свого здоровля о. Бартош переніс ся в иншу околицю, то згадка і милий спомин про його тиху але дійсну фундаментальну працю в українській громаді Гемтремк не затреть ся ніколи, як рівнож розпочата ним робота не пійде на марне, тимбільше, що на його місце прийшов чоловік, знаний рівнож яко український діяч, а се о. Балог, котрий на зборах, скликаних дня 31. марця 1918 в Українській Хаті в цїли заснованя читальні „Просьвіти", заявив, що дуже радо годить ся давати поучаючі відчити час від часу на ріжні теми, за що зібрані а жадні просьвіти нагородили його довготривалими оплесками.

Збори отворив п. Д. Атаманець, поясняючи зібраним ціль сих зборів, і покликав на предсїдателя о. Балога. Вся. о. Балог, принявши за згодою всїх місце предсїдателя, гарними словами представив вагу і користь читальні, яку вона повинна і мусить принести, коли будемо дбати про неї як слїд. Опісля забрав голос п. Я. Бойко, який горячими словами змалював наше теперішне гірке положенє, взиваючи рівнож до праці на поли просьвітнім. Він скінчив свою промову окликом „Най жиє Вільна Україна!" і викликав бурю оплесків.

Збори одноголосно ухвалили, щоби новозаложена читальня називалась коротко „Читальня Просьвіти в Гемтремк, Міш.", і що в члени будуть принимані мущини і женщини, котрі викажуть ся, що є рівночасно і парохіянами, а то з тої причини, що вже мали нагоду раз попечи ся при спілці з другими в подібнім ділі, таки тут в Гемтремк. Опісля наступив вибір урядників. Вибрані отсї пп.: М. Гарматюк, голова; С. Стецько, секр. рек.; О. Годованський, секр. фін.; П. Демпон, кас.; С. Лебедь, бібліотекар; Я. Бойко, господар; О. Гриньків, І. Рунько і Д. Атаманець, контрольори.

Пан М. Гарматюк, обнявши місце нового предсїдателя, коротко подякував зібраним за довіре до його особи, заявляючи, що з браку часу не радо принимає сей почесний уряд, але не може відмовитись від такого діла як просьвіта. Тому, коли вже зістав вибраний, то буде старатись, о скільки його здібности і сили позволять, повести діло так, аби з сего був правдивий хосен та пожиток.

Відтак ухвалено, щоби вступне для мущин було $1.00, а 25 центів місячна вкладка; для женщин 50 центів вступне, а 15 цнт. місячна вкладка.

В члени вписало ся 76 осіб, котрі готівкою титулом вписового і місячних вкладок зложили $94.75, чим показали, що справа читальні дійсно лежить їм на серци. Новому виділови поручено виготовити статут читальні „Просьвіти" і в як найкоротшім часї предложити його на других зборах до одобреня.

Притім зазначено, щоби виділ таки зараз запренумерував 11 ріжних часописий і щоби постарав ся о катальоги ріжних українських книгарень, аби мож було вибрати відповідні книжки до читальняної бібліотеки.

На закінчене відспівано „Ще не вмерла" і „Не пора", почім зібрані розійшли ся помало домів.

Присутний.

З PERTH AMBOY, N. J.

Поміч для рідного села.

Ми, уродженці села Черче, повіт Рогатин (Галичина), приступили до праці, яка в короткім часї увінчала ся великим успіхом.

Ще на початку війни, як тільки ми довідали ся про ту страшну руїну, про ту величезну нужду, яку переживають наші братя в ріднім краю, про ті сироти бідненькі, що то неогріті і голодні тиняють ся попід розвалені доми, позбавлені всякої батьківської опіки і плачучи очікують, чи змилосердить ся хто над ними, — ми тут у Перт Амбою думали над тим, як би то помочи тим нещасним. Ми, що походимо з села Черче, побачили, що нема чого довше чекати і марнувати такі дорогі часи, тож постановили собі по змозі дати поміч для свого рідного села.

Дня 18. червня м. р. ми зійшли ся на спільну нараду і заложили „Товариство несеня помочи для села Черче". На тих зборах ухвалено вибрати відповідний комітет, а зібрані гроші мають бути складані у головного касієра, котрий має свою реальність. Їх мають ся давати через предсїдателя, секретаря і касієра на руки Івана Козака і вони мають бути затримані аж до кінця війни, до того часу, коли буде можна виcлати їх до старого краю. Тоді вибереть ся комісию, котра має розслїдити, кому поміч є потрібна. Ухвалено, щоби по колекті ходити що місяця, час від часу робити виґравки і давати балї на дохід згаданого фонду. До уряду вибрано 8 людий, котрі взяли ся безпроволочно й енерґічно до праці. До нинішного дня сей комітет придбав суму $703.65, а ся сума є зложена у головного касієра.

Не хочу я тут нікого судити ані хвалити, але мушу сказати, що тут є наших людий 400, а з них є добрих може 100, а ті решта мають закаменїле серце. Вони не чують в своїх серцях плачу дітий, бідних сиріт. Ми могли би легко зложити 2.000 долярів, але треба нам доброї волї. В наших кишенях не було би цїлком знаку, а яка то поміч була би нашій рідній вітчині!

А тепер звертаємо ся з просьбою до краянів, що походять з села Черче, щоби також за наш фонд не забули. Наших людий є богато в Нюарку, Менвіл, Ню Бронсвік і т. д. Просимо їх, аби складали жертви і щоби були ласкаві прислати їх до сего комітету. Уважайте, щоби не паленїло ваше лице від встиду, коли повернетесь до старого краю, а між жертводавцями не буде вашого імени. Дорогі Братя! Я вірю, що ви любите свою вітчину, отож покажіть свою любов ділом і виконайте заповіт Шевченка: „Обнїміте, брати мої, найменьшого брата!" — О. Клим, пр.; Н. Стек, кас.; Григорій Ґеба, секретар, 782 State St., Perth Amboy, N. J.

З McKEES ROCKS, PA.

Допись на допись.

В 41 числі „Свободи" поміщена була допись про представлене „Верховинці", відігране ще 17. марця в Мікізракс, Па. Автор, що ізза незвісних причин не подав свого імени під дописию, жалуєть ся перед загалом, що з сего представленя „не виніс найменьшої користи". Не тому, аби штука не була займаюча, лиш відігране її випало низше критики. Тиха мова і брак рухів, а вже про ухарактеризоване аматорів нема що говорити. Кождого актора по імени назвав, та не перепустив ні одного, аби не виклити собі з него і поставити на публичне посьміховиско. Сей виглядав як циган, панна ся і ся мала твар (себто лице, по українськи) посмаровану мастигою, актор сей і сей... і так в нескінченість. Одним словом: не лишив і сухого рубця на нещасній дружині, та найбільше врізав місцевому дякоучителеви. Вкоротці ся допись дасть ся звести до одного реченя: Де, де там, хлопці і дівчата, братись до представлень! Ліпше сидіти тихо аби сьвіт про вас нічого не знав, а ти, учителю, як не вмієш, не бери ся, бо (отсе закінчене статі) „така вистава се зневага не тільки штуки, а взагалі усего українського загалу".

Таку критику втяв безіменний „гість" та ще бундючно заявив: „Се на науку і осторогу нам всім, а бідній нещасній (після його розумованя) аматорській дружині в Мікісракс і її режісерови спеціяльно".

Ми повинні зіґнорувати сю допись, бо в ній від початку до кінця тільки правди, що дата про представлене, та вже навіть і підпис не правдивий, бо замісць „гість" шан. автор повинен був підписати себе „брехун". Але подальшим від нашої місцевости людям готово ріжне прийти до голови по прочитаню сеї критики. Що там властиво стало ся? Певно аматорів висвистали, обкидали, чим хто мав — а учитель — ой бідний сей учитель — не хтів бим бути в його положеню... Так готов думати посторонний і то зовсім слушно. Бож преціньнїхто не припустить, аби такі річи уходили кому безкарно, аби нарід не обурив ся, вийшовши з представленя без користи, аби не спитав режісера словами шановного критика: „З кого ви, пане, робите сьміх: чи з аматорів і публики, чи з себе самого?" Ще може в якім глухім плейзі то би вийшло, але тут в Мікізракс громада занадто добре знана з народного житя і дуже розвинена. Тут є кількадесять братств і товариств, належачих до ріжних запомогових орґанізацій, а між ними панує товариська любов і поступ. Тут вистави театральні що кілька тижнів і громада так інтересуєть ся ними, що кождим разом галя по береги заповнена. Між актами все приграває своя українська капеля на дутих інструментах, — отже такий сьвідомий плейз не дасть себе здурити чимнебудь, а після того, що відчув і описав „гість", виходило би, що нарід що найменьше висвистав і прогнав аматорів з їх режісером.

Хто був на сїй послідній виставі, хто чув сю бурю оплесків, яка зривала ся на похвалу акторів, хто видів, з яким вдоволенем громада виходила з галї, люди свої і чужі, навіть з подальших плейзів, той инакше не всилі вияснити собі дописи, як сим, що або автора зовсім не було на представленю (він спав дома і йому се все снило ся, що пише), або що шановний автор страшно безличний брехун. Як захоплена громада представленем, нехай послужить в доказ факт, що за два дни по „Верховинцях" кружок почав підготовляти ся до нової вистави, бо громада майже приневолила дружину, аби скоро зазнати знов тільки приємности, що на „Верховинцях". Учитель трудолюбивий і інтеліґентний, члени аматорського кружка — се члени парохіяльної читальні, а там належать найчільнійші люди з плейзу, працюють так для громади кілька літ, не оглядаючи ся, чи їм подякуєть ся за їх труд і працю, чи прийдеть ся закоштувати такої критики як у „Свободі".

За Братство св. Володимира, відділ 91 У. Н. Союза: **Василь Хаць**, предс.; **Стефан Солончак**, секр.

ПОДЯКА.

Я низше підписаний, член товариства ім. Франка, від. 53 У. Н. Союза, складаю щиру подяку Хв. Урядови У. Н. Союза за скоре виплачене мені запомоги з каси убогих в квітї 50 долярів. — Леон Вахновський.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

МАЙНЕРСВІЛ, ПА. Подаю до відома, що мітінґ бр св. Николая, від. 78, має відбути ся дня 2. мая в гали церковній, о годині 5-тій вечером. Всї члени мають зійти ся. Мітінґ присвішуєть ся тому, що дня 5. мая є наш Великдень. — Г. Кравець, секр.

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. Бр. св. Михаїла, від. 308, повідомляє всїх своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеть ся в пятницю, 10. мая, о годині 6-тій вечером, в гали Граського. Просить ся, щоби кождий член прийшов на сей мітінґ. Котрі члени остали довжні за минулий місяць, мають вирівнати свої вкладки, бо будеть ся робити обрахунки на піврічнім мітінґу — скільки було приходу і розходу. Ті, що не є членами У. Н. Союза, нехай прийдуть на сей мітінґ і впишуть ся в члени, бо У. Н. Союз є найліпша українська орґанізація в Злучених Державах. — І. Т. Чайковський, секр.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Поклик до філядельфійських Українців.

Від філядельфійського Українського Комітету продажи бондів третої позички свободи одержали ми письмо з повідомленєм, що в неділю (28. цьвітня 1918 р.) відбудеть ся у Філядельфії маніфестаційний похід і віче в справі третої позички свободи. Комітет просить, аби в той день всі філядельфійські Українці взяли участь в поході і вічу і сим щоби заманіфестували свій горячий патріотизм супроти сеї держави. — Українці, — говорить ся в поклику — всі народи Злучених Держав устроюють маніфестаційні походи і віча в справі третої позички свободи (Liberty Bonds), тому і ми не повинні остати позаду. Український Комітет у Філядельфії, вибраний на вічу дня 17. марта 1918 року, до котрого входять всі екзекутиви всіх українських братств і товариств у Філядельфії, в порозуміню з Головним Американським Комітетом у Філядельфії уладжує великий маніфестаційний похід і віче в неділю, 28. цьвітня б. р., у специяльно на сю ціль Головним Американським Комітетом назначеній салі Ґренд Опера Гавз, при Брод улици і Монтґомери евени. Початок о годині 12-тій в полудне. В поході і на вічу мусимо взяти участь всі, як один! Всі товариства і братства всіх організацій без ріжниці партії; церковна громада з комітетом і сьвященством на чолі — мають взяти участь і сим способом оказати свою льояльність Злученим Державам. — О годині 12-тій в полудне Український Комітет уставить всі товариства і братства коло гр. кат. катедри при Френклін улиці. Відтак похід рушить Френклін улицею до Джірард евені; Джірард евенею до Брод улиці; Брод улицею на Монтґомери евеню і до Ґренд Опера Гавз салі, де відбудеть ся віче. На вічу буде богато Американців; будуть українські і англійські бесідники, тому жадного Українця, жадної Українки не повинно бракувати. — Рівночасно повідомляємо інтересованих, що Український Комітет у Філядельфії зібрав доси на трету позичку свободи майже 20.000 долярів. — За Український Комітет у Філядельфії: Т. Грицей, предсідатель; М. Рибак, секретар рекордовий; П. Антонович, секретар фінансовий; І. Боросєвич, касієр.

Міські власти в Сакраменто, Каліфорнія, не видали дозволу, аби пані Шіги-Скефінґтон, вдова по однім ірляндськім провіднику і представниця партії Шін Фейнерів, урядила там віче.

Посадник (майор) міста Мілвокі, у Вісконзін, соціяліст Гоан, уневажнив ухвалу міської ради, аби місто Мілвокі закупило за 500.000 долярів правительственних бондів третої позички свободи.

Адміністратор опалу оповістив, що на протяг часу від 25. цьвітня до 1. вересня 1918 року зносить ся заборону про осьвітлюванє ночий.

Богато Німкинь голосить ся до ворожо-чужинецького бюра в Ню Йорку і просять видати їм пашпорт на відїзд до Німеччини.

В Лонг Айленд Сіти, Н. Й., Іван Муди, Неґер, одержав дозвіл оженити ся з Матильдою Епперсон, білою дівчиною з Ню Кент, Вірджінія. Біла дівчина переїхала 350 миль, аби вийти заміж за чорного хлопця.

З днем 1. мая б. р. в Шікаго входить в житє закон, що по кабаретах не вільно продавати горячі напитки. По коршмах не вільно устроювати ніяких танців.

Пані Гелен Дуґлес, зпід ч. 52 Іст 42-ої улиці в Ню Йорку, внесла до суду скаргу на один журнал о 20.000 долярів відшкодованя. В тім журналі було свого часу оголошене з клішою. На кліши були відбиті фотографії двох дітий, яких Гелен Дуґлес узнала за свої. За „недозволене ужите" фотографій своїх дітий вона зажадала від журналу 20.000 долярів. Коли судія питав її, чи вона певна, що се її діти на фотографії, пані Дуґлес гордо відповіла: „Прецінь мама знає свої діти"... Але на розправі сьвідки ствердили і доказали, що се чиїнші діти, і пані Дуґлес, не одержавши 20.000 долярів, вийшла із судової салі...

Сенатор Чемберлейн, предсідатель комітету для військових справ, дофинув свій проєкт, аби завести воєнні суди, проти чого виступив президент Вілсон. Сенатор каже, що шкода голосувати над сим проєктом, бо навіть, коли він перейде, то президент Вілсон убє його.

У Вашінґтоні заарештовано Німця Фридриха Міллера, посадника (майора) Мішіґен Сіти, в Індіяні. Міллер мав лише перші натуралізаційні папери і приїхав до Вашінґтону, аби засягнути інформацій в справі свого горожанства, але при вступі до готелю його арештовано. — В Індіяні є такий закон, що чужинець з першими натуралізаційними паперами може голосувати при стейтових виборах і може бути вибраним міським або стейтовим урядником. Федеральне правительство уважає однак, що Німець з першими натуралізаційними паперами є ворожим чужинцем, а вступ ворожим чужинцям до Колюмбійського дистрикту є заборонений.

Як звісно, по міських зелізницях у Ню Йорку і околиці працюють женщини замісць деяких мущин. Є вони головно кондукторками. Власти занотували вже один случай бійки між женщинами-кондукторками. Одна кондукторка, Рей Мемероф, вдарила другу кондукторку, Етель Копленд, так сильно в твар, що сій останній вилетів з уст вставлений золотий зуб. На розправі суд покарав панію Мемероф гривною 5 долярів.

Федеральна молочна комісія оповіщає, що з днем 1. мая молоко потаніє. Кварта молока кляси „А" потаніє о пів цента, а молоко кляси „Б" о один цент на кварті а на „пайнті" пів цента.

$175 тижнево їй замало...

В нюйорськім суді провадить ся тепер розправа проти богача Юстина Ундерґіля. Його скаржить розведена з ним жінка. При розводовій розправі суд сказав, що Ундерґіл має платити своїй жінці 700 долярів місячно і покривати всі розходи за її мешканє і удержанє, але від лютого 1918 року він платить їй лише 700 долярів, а иньших розходів не покриває. Через се вона заскаржила його до суду.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Парляментарна реформа в Англії.

До реформаційного комітету при палаті льордів англійського парляменту передано проєкт, аби палата льордів складала ся з двох секцій; до першої секції, яка складала би ся із 246 членів, входили би виборні мужі з палати послів, а до другої секції, в якій було би 81 членів, входили би особи, вибрані спільним комітетом парляменту. Проєкт також віддає, щоби члени висшої палати (льордів) були вибирані на 12-літну каденцію. Одна четверта часть послів висшої палати змінювалаб ся кождих чотири роки. Рівночасно проєктуєть ся, щоби посли висшої палати побирали платню, і в тім случаю таку, як побирають посли низшої палати. — Висша палата не буде могла відкинути фінансового проєкту, принятого низшою палатою. — Всякі спори, які виринули би між обома палатами, має погодити спільний комітет з 30-ох членів. — На 81 місць другої секції висшої палати 30 має припасти шляхті, а 51 висшому духовенству англіканської, католицької і протестантської церкви. — Висша палата не має права назначувати міністрів ані не може мати свого представника в міністерстві. — (Англійський парлямент тепер ділить ся на дві палати: низшу і висшу. Послів до низшої палати вибирає нарід, а послів до висшої іменуєть ся. Висша палата не має таких прав, як низша, тому, що вона не виражає волі народу. Недавно конвенція англійського робітництва зажадала, щоби висшу палату знести).

„Вісти з моря".

Недалеко Оркнейських островів (на північ від Англії) знайдено дві фляшки, кинені правдоподібно з англійського корабля „Фредерік", затопленого в січни 1916 року. Сей корабель був тоді в дорозі до Архангельська. У фляшках є листи. В однім листі пишеть ся: „Я вмираю 27. січня. Будьте здорові, мої родичі. Моїм гробом є море". В иньшім знова говорить ся: „Ми є певні, що пропадемо на „Фредеріку". Ми всі думаємо про дім".

Німецька ґазета оскаржує Кільмана і Черніна о знеславлене держави.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 26, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Граф Гертлінґ, німецький канцлер, — як доносить телеграма до лондонського „Ексчендж Телеграф-у" з Копенгаґи — вніс скаргу на берлінську „Дайтше Цайтунґ" за статю, надруковану в середу, в якій атакуєть ся д-ра Кільмана, німецького міністра заграничних справ, і ґрафа Черніна, бувшого австрійського міністра заграничних справ. Часопись впевняє, що оба політики підчас переговорів у Букарешті поводили ся в спосіб опоганюючий їх держави. Міністра Кільмана можна було часто бачити з добре знаним членом суспільного шумовиння, а ґраф Чернін кождого вечера відвідував театр, де на сцені танцювали дівчата.

Нападають на Бернсторфа за се, що оженив ся з Американкою.

З приводу, що ґраф Христіян Ґунтер Бернсторф, син бувшого німецького амбасадора у Злучених Державах, оженив ся з Американкою, Марґаретою Вівіян Томасон, „Кельнише Фолькцайтунґ" почала критикувати сей поступок молодого німецького дипльомата. Часопись неґодує, що одинокий син Бернсторфа звязав свою долю з Американкою і то в такім часі, як тепер. Нарід — пише ся ґазета — мусить поспитати, чи американізм не захитає німецького національного чутя в родині молодого дипльомата, тим більше, що його матір є також Американкою. Дальше ґазета звертає увагу, як Бісмарк остро противив ся, аби чоловік, який має чужинецьку жінку, заступав інтереси Німеччини за границею, і який ішов навіть так далеко, що звільняв зі служби тих дипльоматів, які пошлюбили чужинецьку женщину. Сю політику попирає також „Кельнише Фолькцайтунґ". — Часопись заповідає, що по війні у німецькій дипльоматії наступлять великі зміни. Нема конечности — каже ся ґазета — вибирати дипльоматів з даних кругів, а головно тоді, коли можна вибрати таких, які оженили ся з Німкинями. Часопись обговорює, які наслідки повстають з того, що дипльомати мають чужинецькі жінки. Така жінка, пишучи лист до родини, опише в нім усю знану їй тайну політику тої держави, яку заступає її муж. З тої причини потерпіла вже не раз і не одна держава.

Урядові звіти зарядів німецьких державних зелізниць виказують, що в 1917 році правительство заплатило 57,000.000 марок відшкодованя за згублені або пропавші транспорти. За подібне відшкодоване в 1914 році виплачено 4,000.000 марок. — Німецька почта заплатила в 1917 році 3,000.000 марок відшкодованя в порівнаню із 100.000 марок, виплаченими в 1913 році. — Злодійства на австрійських зелізницях є численнійші ніж на німецьких. Міністерство комунікацій в Австрії просить публику посилати товар зелізницею тоді, коли окажеть ся вже конечна потреба. Найбільше посилок пропадає з поживою і одіжию.

Дві великі фабрики стрільного пороху в Ґлязенбаху, недалеко Зальцбурґа в Австрії, вилетіло у воздух.

В Пинську, столиці Білоруси, основано вже філію „Дайтше Банк-у".

Німецькі часописи доносять, що дві третих частий із загального числа німецьких лікарів находить ся на фронті.

Німецький міністер комунікацій оповістив, що на зелізничих шляхах Німеччини працює 107.000 женщин.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Читач „Свободи", Шікаґо, Ілл. — Слово Єгова або Єльогім є гебрейське і не значить тесаме, що по українськи Бог. Воно означає те, що по українськи Господь або Пан; кажемо: Господь Бог. По англійськи Єгова означає — Lord; говорить ся: God (Бог) is my Lord.

Подасьте помічну руку, коли купуте державний бонд третої позички свободи.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Родимці! Купуйте календар Українського Народного Союза, який коштує разом з пересилкою тільки 50 центів.